

Olwo singa wabawo ekizibu? Oolwo singa ebintu nibyaba kubibi?

Okwemulugunya

Singa obba nokwemulugunya kwonakwona okukintu kyonakayona ekikwata okukunonererya kunnu, wabuurya notumula no nassi obba odokita, abbagezwaku eino okukwiiramu ebiburyobyoyo. Tuwandikire endagirira yawe obba enamba jamasimu gawe aansu wolupapulalunu oluliku amawono egerukoma. Singa ewobbanga tolimusanyuki oluvanyuma lwokutumula nabbo, atte nga iwwe otaka okwemulugunya omubutereri, osobola okukikola kinnu. Osobola okwewulyaku akakiko akakola okubyokunonererya abatuwaira olukusa okukola okukunonererya kunnu, obba wewulyeku akakiko akaakati akafuga ebyokunonererya. Osobola okufuna endagirira yawe okuzwa eli odokita obba onassi abakujanjabire. Eryo iddembe lyo, obba wetabamu omukunonererya kunnu obba bbee.

Okulumiziwa/okukosewa

Eitendekero eikulu, elibeta nti Birmingham nebitongole ebya lokolo/ebyabulijio ebikwiiriyawo singa obanga offirilwe nibyo ebiri nobuvunanyiziwa omukunonererya kunnu, Singa obulira okukosewa obba okulumiziwa nga kuzwa mukwetaba omukunonererya kunnu, oyinza okubbanga otukana okukugaita okukwiriyawo. Singa okosewa lwowulajagali obba lwokutafayo kwomuntu, awo oyinza okubba nobusinziriro okuwaba omusango omukoti. Osabiwa okutukirira akulira ekibinja kinnu ekikola okubyokunonererya singa obbanga otaka okumanya ebisingawo ku kinu.

Okwetabamu kwange omukunonererya kunnu kwakumiwa chama?

Twiikirirya echo. Amawono obba amawulire gonagona agakufaku omukunonererya kunnu, gakumiwa muchama erra ewula muntu ogondi yenayena asawola okubisomamu. Amawulire obba amawono gonagona agafuluma omwidwaliro obba eitendekero lya Birmingham, ggabaku ekimanyichiryo gamba nga elina, obukuluwo, nekitundu ejojzwele bitolewaku era kinnu kireka amawulire nga tigategerekeka.

Amawulire gonagona gabisiwa muchama inno. Okukakasa nti amawono/amawulire agakumbaniwire gabisiwa kusa, agandi gabisiwa omubyoma biddi ebyamagezi nga omuntu ogondi tasobola okwigulawo. Ebbula yalikutegera iwwe nga omuntu, omumawulire egempapula gonagona agakwata okubyokunonererya kunnu.

Olwiisi amawono agakwata okukunonererya kunnu, kukeberewa, olwokuwonanti abakali bonabona ebetabamu baikirirye okukikola. Ekindi kwecho, abategeki bokunonererya kunnu bonkani nibo abbasobola okulonkereryaku okumawono agaffa okumuntu gonagona.

Niki ekyalituka okubyalizwa omukunonererya kunnu?

Ebyalizwa omukunonererya kwa AIMS , ebyalimanywa, twalibitumulaku omuwukiko obwabulijio. Twalibifulumya omumawulire gempapula obba obutawo obulimu ebikwata okubyawomi. Twaliteka amawono ago okumikutu jjaawe ebyamagezi (www.aimstrial.org) okulwabantu bonabona.

Nani eyekeneyere okunonererya kunnu?

Okunonererya kunnu kwekeneyezewere era nekwiikirizibwa na akakiko akayonjamu empisa omubwakunonererya (MRHRC), (UNCST) nokusemba amalezi nakakiko akowuyinza akatwala ebyamalezi omu Uganda (NDA). Kanu kabinji kabantu ebemala bonkani abali nobuyinza obba owuvunanyiziwa okuwona nti okunonererya kunnu kutukana nomutindo atte era nga kawona nti obusa wabalwaira, neidembe lyawe era nekitibwa kyawe nga kikumiwa.

Olinebiwuryo ebindi?

Kasita ewasomamu olupapula lunnu era nonyumyamu nomunonereri, tusubira nti waikirirya okwetabamu omukunonererya kwa AIMS. Singa obba nekiwuryo kyonakayona ekikwata okukunonererya kunnu esawa enu obba oluvanyuma, oliweidembe okutuwaya. Endagirira yonayona wajagirya okunkomerero yekitawo kinnu. Bakuwaku wena olupapula olufanana luti nga lunu nolupapula olundi olubatekereku engalo (olusikiseku engalo) nobisa. Webale okutwala ekisera okusomamu olupapula lunnu era nokwiikirirya okwetaba omukunonererya kunnu.

Otufuna otya?

Oosabiwa okutukubira eisimu esawa yonayona, emisana no bwiire (okwiisimu yofiisi yokunonererya okunamba **0352280580**).

Oosola okufuna omukozi wo kunonererya kuno emisana okunamba eyesimu eno **0702620194**

Twalikufunira esente okwiisimulyo, okukusowozesya okutukubira mangu singa obanga oli nobuzibu bwonabwona, obba singa obbanga otaka okuwulya ekiwulyo kyonakayona.

Twalikusulira entabulayo okwiira omwidwaliro oluvanyuma lwesabiti ibbiri, obba singa obbanga wetagisya okwiira nga ekisera ekyo kikali okutuka.

Twaliiza okukulambula obba twalikukubira eisimu okuwona nti obula ekizibu kyonakayona era nokukwewukyirya olunaku olubakuwaile okwirirayo omwidwaliro.

Twalikukubira eisimu atte era ewataliza okukukebera omwidwaliro okulunaku olubakuwaira okuwona nti buli kintu kitambula kusani. Twakubulya, okutukobera engeri ejjotakamu okukufuna. Ebisingawo,

Erina.....Namba y'eisimu.....

Webale okusomamu olupapula lunu nokutaka okwetabamu omukunonererya kunnu.

AIMS – Antibiotics in miscarriage surgery
Olupapula oluliku ebwono byabalwaira

Twakwetaga okukwaniriza omukwetaba omumusomo gwokunonererya. Obba wetabamu obba bbee, kisinzirira kukusimakwo iwwe onnanyere. Nga okali okusalawo, wetagisya okusoka okutegera lwaki okunonererya kunnu kuli kukolebwa era niki ekikwegagisya kwiwe.

Tutaka okuwona obba nga okukozessa amalezi agaita obbuwuka omumusaye nga bakali okukulongosa nti kisowola okukendenzya emikisa jjokufuna obulwaira oluvanyuma lwokukulongosa. Okunonererya kunu bakweeta nti AIMS-(kitegeza nti okukozesa obulezi obwiita ebwuka omumusaye nga bakulongosere okukutolamu ekida). Omukunonererya osabiwa okuwulya ekiwuzo kyonakayona okukyotategera, singa obbanga otaka okwetegera kusa obba okumanya ebisingawo.

Okunonererya kunnu kwawewelwe ne University ye Birmingham eyewungereza. Era ne sente egigikolaku nga gizwa mukitongole ekikola pkubyakunonererya okubyawomi ekyewungereza ekyebeta nti Wellcome Trust nekitongole ekikola okubyenkulakulana ekyewungereza.

UNIVERSITY OF
BIRMINGHAM

OMUBIMPIMPI

Okulwalira omunseke ojjomundera nga bamalire okukulongosa okukutolamu ekida kusobola okuba kwamani inno ate era kusobola okuleta ebizibu okuwomiwo okutwalaku ekisera abba eibanga liwanvu inno.

Okukulongosa okundi okwetumaite nti okukozesa obulezi obbwo obwiita ebiwuka omumusaye nga bakali okukulongosa ,kusobola okukendezaku obulabbe bunnu.Era ebula muntu yenayena amaite obba nga kinu kisobola okuyamba omukulongosa okukutolamu ekida era kinu nikyo ekiwuzo(AIMS) okunonererya kunu ejjikiri okusubira okwiiramu.

Tulikukobanga abakali abataka okubalongosa okubatomamu ebida okwetaba omukunonyererya kunnu.Ekitundu ekindi ekyabakali baliwewa obulezi buunu ebika bibiri omulundi gumo (ofulagil ne doxycycline) nga wabulayo essawa ibiri okutuka okulongosewa, ate ekitundu ekindi ekyabakali ,baliwewa amakelenda agafananaku nagadi nayenga iggo tibulezi bbee. Singa ewetabamu omukunonererya kunnu, twataka okumanya engeli ejjolimu oluvanyuma lwesabiti ibbiri nga bamalire okukulongosa.Twalikukoba okwiira okulunaku olwetwalikuwa oluvanyuma lwesabiti ibbiri okuzwa nga bamalire okukulongosa .Atte era twalikukoba okwiiza omwidwaliro obba okutukubira eisimu singa ovumbulamu ekizibbu kyonakyaona nga olunaku lunnu olubakukobere nga lukali okutuka.

Dr Otim Tom Charles
0352280580

Kigendererwa ki okyokunonererya kunnu?

Ekigendererwa kyokunonererya kunnu, kuvumbula obbanga okujanjaba abakali nobulezi obwita ebibuka omumusaye nga bakali okubalongosa okubatomamu ebida nga kusobola okukendezaku obulabbe bwokulwarira ekiso nga bamalire okulongosa.Amalezi egofuna nigogannu; Doxycycline 400mg ne fulagiru 400mg.

Lwaki banjetere?

Oyetewere okwetaba omukunonererya kunnu nga olikwaba okulongosebwa okukutolamu ekidda.

Ndinokwetabamu?

Mbbee.Kirijori,obba wetabamu obba bbee.Singa obbanga otaka okwetabamu, wawewa/bakuwa olupapula lunu oluliku ebiwono binnu nobisa,ate era wasabiwa okusikisaku engalo okulupalula okulaga nti oikiriirye.Oli weidembe okubizwamu ekisera kyonakyaona era nga towaireyo ensonga yonayona.Singa osalawo okuteetabamu,obba nosalawo okubizwamu ekisera kyonakyaona,ekyo tikyakose enjanjabayo omungeri yonayona.

Niki ekyantukaku singa neetabamu?

Singa Osalawo niwetabba omukunonererya kunnu,era nosikisaku engalo okulupapula nga oikirirya okwetabamu ,omusawo akola okubyokunonererya, yakusaba okumira obulezi obwo obbubali okunonereryaku nga wawulayo esawa ibbiri kaisi bakulongole.Amalezi gadi aganyerenyere gafanana naagadi agekichupuli,kale era obba iwwe obba omusawo,ewula kwiimwe eyamanya bulina ewofunire .wabbawo owunngi wamakelenda matanu egebakukoba/egewasabiwa okumira na maize. Awo atyannu walongosebwa nga ebbabanga bategekere(koizi nga waliwo ensonga egendi eyagira ndi bakulongosa). Okwetaba omukunonererya kunnu, tikwachusemu engeli ejjewalongosebwamu.Ebamala okukulongosa,kyamugaso inno,okumanyichisa odokita obba onasi ebbanga waliwo ekizibbu kyonakyaona.

Singa obanga ofuniremu obuzibu bwona bwona ekisera kyona kyona nga okali okwaba eika ,okobere odokita obba onassi ali kukujanjabba obba akulabirira.

Singa ofuna obuzibu bwonabwona omusabiti egisoka e'bbiri oluvanyuma lwokukusewula omwidwaliro,otutegeze mangu era twalikuwona omubwiire obba omukisera kyakumpikumpi.Tuwandikire enamba jjaiswe ansi walupapula lunnu ejoosobola okutukubiraku okututegeza.

Era newobanga wewulira kusani,tukusaba okwiira oluvanyuma lwesabiti e'bbiri ejjebakulongoseilemu,okukukebera omusayegwo, no kukebera obbanga ekiso kiri nobubonero obulanga nti kirikulwarira(ekiso).

Singa obba nekizibu obba singa ekiso kirwalira,tweyongera okukebera eino okuvumbula ekizwaku oburwaire era nofuna nobujjanjabbi obutufu kusa.

Nakolaniki oluvanyuma lwokulongosewa?

Osabiwa okututegeza singa otandika okuwona binnu ekisera kyonakyaona,omunaku 24 oluvanyuma lwokulongosa;

- Obulumu ansi wekida/omundera
- Omusujja obba okuwulira empewo obba eibugumu obba okutukuta
- Okuzwayo amaizi omubukali agatali gabulijjo,era eino eino singa gabanga gafunya inno
- Okusanka obba okuzwamu omusaye omubukali singa kweyongera inno obba singa otandika okuzwamu omusaye gwebitono
- Singa otandika okwewulira kubibi obba okwewulira owundu
- Singa owona ebipala okumubiri obba okubimba okumubiri
- Singa owona ekintu kyonakyaona ekikutisya okumubirigwo.

Ebiwoono binnu,osobola okubyagirya okukapapula ekebalikuwa okwiira nako(followup card)

Buleziki obuli okugezesebwa?

Amalezi agali kugezesebwa nigo nga Doxycillin(400mg) no fulagiru(400mg).Amalezi gannu,batandikire irra okugakozesa,nadala omokujanjaba obulwaire bwenseke ,nokugezesebwa nga bategeka okulongosa abantu. Obulezibunnu butira okukolanga kusa era tebutira okuleta ebizibu ebinene obba ebyamani eino.

Wubibikki obba buziwuki owusobola okubawo omukwetabamu kunnu?

Oyinda okufunakumu owuziwu butono inno okuzwaOkubulezi nga ofulajiru obba odoxycillin,naye tibitira okubawo oluberera.Singa ovumbula obuziwu wonawona,obwosubira okubanga buzwa kubujanjabbi,osabiwa otegeze odokita obba onassi abakujanjabirye amangu mangu nga ekisoboka.

Bisaaki ebiri omukwetabamu?

Tetumaite obbanga okunonererya kunnu kuyinda okukuyamba iwwe nga omuntu okululwo,naye amawono egetwafuna gayinda okutuyamba okuwomyamu endabirira obba obujanjabbi wabakali omubisera ebyomumaiso eyo.

Singa obbanga oli kwetaba omukunonererya kunnu,twasengererya obwoomiwo nga tweegendereza inno oluvanyuma lwokulongosebwa ate twakuyamba okufunirawo obujanjabbi wamangumangu singa ewabawo obuzibu bwonabwona.